

Onderwerp Uitnodiging (besloten) bespreking optimalisaties uitvraag RegioTram

Steller Jelle Dijkstra

De leden van de commissie Beheer & Verkeer en Ruimte & Wonen van
de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

In uw antwoord
graag datum en
kenmerk vermelden

Wij zijn met het
openbaar vervoer
bereikbaar,
buslijnen
1, 2, 3, 5, 6, 11, 13, 16

Informatie over
vertrektijden krijgt u
via telefoon 0900-92 92

Telefoon 0622446152 Bijlage(n) -

Ons kenmerk RO12.3186861

Datum **13 JUL 2012** Uw brief -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

De Eigenlijke Dialoofase van de aanbesteding van het project RegioTram nadert een afronding. In de afgelopen maanden hebben de twee deelnemende consortia gewerkt aan het opstellen van een aantal plannen. Deze plannen - "dialoogproducten" - maken deel uit van hun uiteindelijke inschrijvingen. Over de dialoogproducten zijn meerdere dialooggesprekken gevoerd. Deze gesprekken en nader onderzoek hebben ertoe geleid dat de aanbestedingsdocumenten op een aantal punten zijn gewijzigd.

Ons college heeft hierover op dinsdag 10 juli 2012 opiniërend gesproken. Wij zijn voornemens op dinsdag 17 juli a.s. de wijzigingen vast te stellen en u daar in een bredere stand van zaken-brief over te informeren. Hoewel de wijzigingen zich over het algemeen binnen de kaders van de vastgestelde documenten voor de Eigenlijke Dialoofase bevinden en voor een deel ook tegemoetkomen aan de adviezen uit de uitgevoerde second opinions, willen we u graag op voorhand betrekken bij onze overwegingen.

Daarom willen wij **op maandag 16 juli** in een extra bijeenkomst graag een toelichting geven over het drietal optimalisaties waar wij als college op 17 juli een besluit over moeten nemen.

Ter voorbereiding op de bijeenkomst lichten wij hieronder alvast de voorgenomen wijzigingen en optimalisaties toe (Deel I). Daarbij schetsen we eerst het kader. Vervolgens (Deel II) gaan we in op een aantal wijzigingen die B&W en GS hebben doorgevoerd in de huidige aanbestedingsprocedure. Het betreft hier een hogere vergoeding voor deelnemende consortia en een gewijzigde planning. Deze

onderwerpen komen binnenkort ook in genoemde stand van zaken-brief aan de orde, maar we stellen voor de keuzes op 16 juli 2012 aan u toe te lichten.

Tot slot (Deel II) noemen we voor de volledigheid de andere onderwerpen waarover u in de stand van zaken-brief wordt geïnformeerd.

Deel I: Wijzigingen en optimalisaties

De dialooggesprekken en eigen nader onderzoek hebben ook tijdens de Eigenlijke Dialoof fase aanpassingen in de outputspecificaties (programma van eisen) opgeleverd. De optimalisaties leiden niet tot aanpassing van de benodigde dekking of van de risicoverdeling tussen opdrachtgever en opdrachtnemer.

Eén optimalisatie heeft uw raad op 20 juni al vastgesteld: de aanpassing van een Singelbrug in een Singeldam. Dat punt behoeft daarmee geen nadere besluitvorming. Hieronder lichten we overige optimalisaties toe:

1. Zwartrijden: voorschrijven van de aanpak en evaluatiemoment norm;
2. Reclame buitenzijde trams onder voorwaarden toegestaan;
3. Aanpassing uitvoeringsgarantie;

1. Zwartrijden: voorschrijven van de aanpak

Naast de al eerder vastgestelde norm van 5% zwartrijders, willen wij nu ook voorschrijven dat de opdrachtnemer minimaal 8 handhavers in dienst moet nemen. Advies van HTM leert dat dit voldoende inzet is om de norm te behalen. We schrijven dan dus niet alleen een resultaatsverplichting van maximaal 5% voor, maar ook een minimale inzetverplichting. Hiermee is de inschatting van potentiële risico's voor de gegadigden beter te bepalen. Verder zijn wij voornemens het boeteregime aan te passen voor een percentage zwartrijders tussen de 5 % en 10%. Hierbij handhaven wij de boetes, maar wordt het een olopende reeks. Het laatste onderdeel van dit voorstel is dat na iedere drie volle kalenderjaren van exploitatie van de tram het zwartrijdbeleid wordt geëvalueerd.

2. Reclame buitenzijde trams onder voorwaarden toegestaan

De gegadigden hebben ons gevraagd reclame aan de buitenzijde van de trams toe te staan. Wij overwegen hiermee onder strikte voorwaarden voor omvang en kwaliteit in te stemmen omdat dit bijdraagt aan een grotere haalbaarheid van het project. In dit voorstel blijft reclame op de ramen in geen geval toegestaan.

3. Aanpassing uitvoeringsgarantie

De uitgevraagde uitvoeringsgarantie van € 25 miljoen *gedurende de gehele bouw fase* van drieënhalve jaar blijkt voor de opdrachtnemer zeer kostbaar en is niet nodig vanuit het perspectief van het zekerheidsprofiel van de opdrachtgevers. Daarmee is dit in feite een dure oververzekering. Hoewel het precieze kosteneffect moeilijk te beprijzen is, zijn we uitgegaan van een direct effect van € 0,25 tot € 0,75 miljoen en een indirect effect van € 3 tot € 5 miljoen. Daarom is het voorstel de uitvoeringsgarantie in twee stappen aan te passen. Dit gebeurt dan door een verlaging zodra er 'overwaarde' is

gecreëerd doordat er op dat moment aantoonbaar substantieel meer is geïnvesteerd en opgeleverd, dan waarvoor door ons betaald is. Dit zit opgesloten in de systematiek van de piekbetalingen van € 25 miljoen, waar opleveringen van minimaal € 40 miljoen tegenover staan. Bij de eerste piekbetaling wordt de uitvoeringsgarantie afgebouwd naar € 12,5 miljoen en bij de tweede piekbetaling vervalt deze. De kans dat er een beroep moet worden gedaan op de uitvoeringsgarantie wordt snel kleiner als er door de opdrachtnemer geïnvesteerd wordt, omdat er al snel voldoende 'overwaarde' is gecreëerd om eventuele schade en kosten van heraanbesteding op te vangen.

We hebben PwC om een oordeel over deze aanpassing gevraagd. PwC geeft aan de aanpassing van de uitvoeringsgarantie aansluit op de werkwijze die het Rijk standaard toepast. Zij ziet geen beletsel om de gevraagde uitvoeringsgarantie te laten vervallen zodra het verschil tussen daadwerkelijk geïnvesteerde waarde en de piekbetalingen, oftewel het zekerheidsprofiel van de opdrachtgever, groter is dan het bedrag van de uitvoeringsgarantie.

Deel II: Wijzigingen in de aanbestedingsprocedure: vergoedingen en planning

Naast een aantal inhoudelijke wijzigingen hebben we ook een tweetal wijzigingen in de aanbestedingsprocedure doorgevoerd: het vergoedingstelsel en de planning. Zoals aangegeven stellen we u voor u deze wijzigingen toe te lichten op maandag 16 juli.

Aanpassing vergoedingstelsel

Beide meedingende gegadigden hebben aangegeven dat de aanbestedingsprocedure voor het project RegioTram met name vanaf de Consultatiefase (november 2011) aanmerkelijk intensiever en uitgebreider is, dan aan de start van de procedure bekend was. Dit wordt door ons onderschreven en is mede op ons initiatief geweest. De gekozen contractvorm is voor openbaar vervoer projecten nieuw in Nederland. Hier is niet eerder een dergelijke aanbesteding met een exploitatiecomponent voor openbaar vervoer gedaan. Dit heeft tot gevolg gehad dat met een forse inzet en betrokkenheid van de gegadigden veel werk is gaan zitten in het ontwikkelen van de aanbestedingsdocumenten (dbfmo-contract, inclusief betalingsmechnisme en programma van eisen). De intensieve betrokkenheid van de gegadigden heeft ons als aanbesteder veel opgeleverd. Naast het feit dat de uitvraag in zijn algemeenheid beter is geworden, zijn enkele substantiële prijsopdrijvers vervangen door kwalitatief goede maar aanmerkelijk goedkopere eisen. Het meest in het oog springende voorbeeld is de aanpassing van het ontwerp van het Hoofdstation van de *lus* naar het *kopkeren*. De intensieve inzet van de gegadigden heeft ook een financiële kant. Aanvankelijk was de verwachting dat de gegadigden bij inschrijving circa € 4 miljoen zouden hebben geïnvesteerd in deze aanbestedingsprocedure, terwijl beide gegadigden nu aangeven op € 6 miljoen uit te komen.

Wij zijn daarom van mening dat het redelijk is en getuigt van professioneel opdrachtgeverschap als de consortia een tegemoetkoming krijgen voor hun intensieve

deelname en hun inbreng in de optimalisaties die zijn doorgevoerd. Daarom hebben we op 5 juli besloten de consortia een vaste tegemoetkoming voor optimalisaties te geven van maximaal € 1,5 miljoen. Omdat die bijdrage ook deels zat besloten in de ontwerpkostenvergoeding, verlagen we deze van maximaal € 2 miljoen naar maximaal € 1,5 miljoen. Per saldo komen we daarmee op een maximale vergoeding van € 3 miljoen euro voor het verliezende consortium. Anticiperend op werkelijk gemaakte kosten van circa € 6 miljoen tot inschrijving, is dit in lijn met het uitgangspunt dat met de ontwerpkostenvergoeding maximaal 50% van de aantoonbaar gemaakte kosten worden vergoed.

Om de tegemoetkoming voor optimalisaties te krijgen moet de inschrijving volledig zijn. Voor deze vaste tegemoetkoming hoeft de inschrijving niet aan de plafondprijs te voldoen. De reden hiervoor is dat het mogelijk kan zijn dat een consortium ondanks alle intensieve inspanningen uiteindelijk niet aan de plafondprijs kan voldoen. Dit consortium heeft wel een bijdrage geleverd aan het optimaliseren van de aanbestedingsdocumenten, maar is uiteindelijk niet in staat onder de plafondprijs te bieden. Het besluit tot aanpassing van het vergoedingstelsel verhoogt de opdrachtgeverskosten met maximaal € 1 miljoen en is verwerkt in de derde actualisatie van de business case. Het past binnen het projectbudget door meevallers in de kosten voor OV-omleidingen en een lagere reservering voor BTW-gerelateerde kosten.

Eind van het jaar besluiten gemeenteraad en provinciale staten over het vrijgeven van het krediet voor het project. Daarom blijven de kosten verbonden aan tussentijdse beëindiging door de opdrachtgever ongewijzigd.

Bij stoppen met de aanbesteding voor de Aanwijzing Geselecteerde Inschrijver op 30 oktober 2012 krijgen de consortia die nog meedoen een vergoeding van maximaal € 2 miljoen. In totaal kost beëindiging voor het moment van Aanwijzing Geselecteerde Inschrijver maximaal € 4 miljoen aan vergoedingen.

Ook ongewijzigd blijft het stoppen met de aanbesteding na Aanwijzing Geselecteerde Inschrijver op 30 oktober 2012, maar voor Financial Close eind januari 2013. Dan heeft de verliezer recht op maximaal € 2 miljoen en krijgt de geselecteerde inschrijver een vergoeding van maximaal € 5 miljoen. In totaal kost beëindiging dan maximaal € 7 miljoen aan vergoedingen.

Wijziging in de aanbestedingsplanning

Om te komen tot een goed product is een extra dialoogronde toegevoegd. Dit heeft gevolgen voor de planning van het aanbestedingsproces. In de zomer zullen de consortia hun bieding afmaken. In de planning die deel uitmaakte van de Nota van Wijzigingen en de route-tijd-tabel die u bij de aanbestedingsdocumenten voor de Eigenlijke Dialoofase hebt ontvangen, stond aangegeven dat de consortia hun inschrijving uiterlijk 17 september in zouden dienen. Die datum is vanwege de extra dialoogronde verschoven naar uiterlijk 24 september.

Deel III: Overige onderwerpen

Ons college behandelt op 17 juli niet alleen de optimalisaties, maar ook:

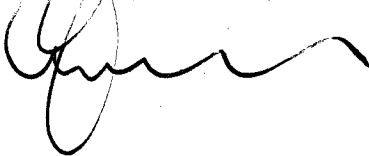
- De derde actualisatie van de business case;
- De second opinion van PriceWaterhouseCoopers hierop;
- De definitieve plafondprijs;
- Een overzicht van publieke risico's
- Het benodigde weerstandsvermogen voor project RegioTram wat mede op basis van het overzicht publieke risico's wordt gebaseerd;
- De afrondende second opinions op het DBFMO-contract inclusief betalingsmechanisme en de Outputspecificaties;
- Onze reactie hierop.

Spoedig na ons besluit ontvangt u van ons hierover een informerende brief met bijlagen. Zodra u deze brief heeft ontvangen, is de informatie die wij u in deze brief en in de vertrouwelijke sessie van 16 juli over de optimalisaties hebben gegeven openbaar. Tot dat moment rust hier een embargo op.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

